

Slavoj Žižek

Man måste inte välja mellan Trump och Maduro

Ur *Flamman* 7/1 2026

USA säger sig befria Venezuela – men talar samtidigt öppet om att ”styra” landet och ta kontroll över dess olja. När Donald Trump kliver in i Caracas gör han det inte i demokratins namn, utan i kolonialismens. Men vänsterns främsta uppgift är att förstå varför den bolivarianska revolutionen blev en sådan katastrof, skriver Slavoj Žižek.

Medan medierna fylls av detaljer om gripandet av Nicolás Maduro och hans fru Cilia Flores, bör man rikta blicken mot det verkligt märkliga: Venezuela är nu de facto ockuperat, samtidigt som samma regering fortsätter att styra landet.

Den 3 januari 2026 förklarade Trump att USA kommer att ”styra” landet ”tills vi kan genomföra en säker, korrekt och omdömesgill övergång”, och ännu mer rakt på sak att han betraktar sig själv som ”ansvarig för Venezuela”.

Det är därför knappast förvånande att Trump ignorerar kraven från den USA-vänliga venezuelanska oppositionen på att få spela en central roll. USA vill ”styra” landet utanför varje tydlig internationell rättslig ram, där det är oklart om det ens är en ockupation. Det är talande att Washington tycks föredra samarbete med Maduros vicepresident Delcy Rodríguez, förutsatt att hon kan genomdriva USA:s krav, framför oppositionens ledande gestalter.

Varför detta oklara beteende? Svaret är enkelt: USA bryr sig varken om demokratin eller folkviljan. När Trump talar om att styra landet på obestämd tid betyder det i praktiken att kolonisera det för att profitera på dess naturresurser. Han har varit tydlig: ”Vi har världens främsta oljebolag, de största, de bästa, och vi kommer att vara djupt involverade i detta.”

Trump lovar redan att sälja enorma mängder olja billigt till våra allierade. I en av många groteska motsägelser påstås makten ges tillbaka till folket i Venezuela, samtidigt som landet utsätts för en ny kolonial expropriation.

Vita huset har till och med motiverat operationen med att Venezuela ska ha stulit amerikansk olja, och att USA därför behöver ha trupper i landet, samtidigt som amerikanska bolag ska lockas att investera miljarder i den sönderslagna industrin. Men hur kan ett land stjäla sin egen olja?

Vad Trump egentligen menar är att Venezuela ska återlämna den nationaliserade egendom som tillhörde amerikanska oljebolag. Men den stora vågen av nationaliseringar ägde rum långt innan Chávez, när landet fortfarande betraktades som en normal västerländsk demokrati.

År 1976 tog Venezuelas regering kontroll över landets oljeindustri och nationaliserade hundratals privata företag och utlandsägda tillgångar, däribland projekt som drevs av den amerikanska jätten Exxon Mobil. År 2007 tog socialisten Hugo Chávez kontroll över de sista privatdrivna oljeverksamheterna i Orinocobältet, där landets största oljefyndigheter finns. Det som förr ansågs vara en legitim process där nationer tog kontroll över sina egna naturresurser beskrivs nu som stöld.

Trumps angrepp riktar sig alltså inte bara mot ”extremvänstern”, utan mot en global process av ekonomisk avkolonisering.

Därtill behandlar Trump även olja som amerikanska bolag aldrig har lyckats pumpa upp som stulen amerikansk egendom. Han talar uttryckligen om att beslagta Venezuelas ”massiva oljereserver”. För att föreställa sig något lika obscen måste man gå två århundraden tillbaka i tiden, till Haitis självständighet som vanns genom ett framgångsrikt slavuppror, men till ett fruktansvärt pris.

Efter två decennier av embargo etablerade Frankrike, den tidigare kolonialmakten, handels- och diplomatiska relationer först 1825, och då endast mot att Haiti gick med på att betala 150 miljoner franc i ”kompensation” för förlorade slavar. Summan, som motsvarande Frankrikes årliga statsbudget, sänktes senare till 90 miljoner men fortsatte att vara en tung börda som omöjliggjorde ekonomisk utveckling. I slutet av 1800-talet gick omkring 80 procent av Haitis statsbudget till betalningar till Frankrike, och den sista avbetalningen gjordes först 1947. Utpressningen var dubbel: slavarerna exploaterades först, och tvingades därefter betala för erkännandet av sin hårt vunna frihet.

Visst låter det bekant? Minns den skandalösa konfrontationen i Ovala rummet med Zelenskyj, där Trump och vicepresidenten J D Vance krävde att han skulle uttrycka tacksamhet för USA:s stöd genom att öppna landets naturresurser för amerikanska företag. Än en gång befriar man ett land för att förslava det: Ryssland tar den östra delen, USA den västra.

Därför bör vi noggrant följa Europas reaktioner på kidnappningen av Maduro. Alla har samma väntade formel: Maduro var en brottsling som förtjänade att störtas, men internationell rätt måste respekteras – som om USA inte redan brutit mot internationell rätt. En reaktion inte olik hur Västeuropas reaktioner på Israels folkmord ofta stannar vid oro över israeliska ”överdrifter”.

Med undantag för den spanska socialisten Pedro Sánchez, har ingen ledare för ett större europeiskt land gjort som New Yorks borgmästare Zohran Mamdani och entydigt fördömt USA:s agerande.

För att undvika missförstånd: jag har inget emot att gripa en kriminell utländsk statsledare, men ett sådant gripande måste vara förankrat i internationell rätt. I en perfekt värld skulle vi börja med Putin, Netanyahu – och Trump själv. Tillsammans med Maduro borde de alla dela cell i Haag.

Trumps andra motiv sägs vara drogerna, och bilden av Maduro som ledare för ett narkotikakartell. Här finns en historisk ironi. När vi i dag tänker på opium associerar många till colombianska eller mexikanska karteller. Men så länge efterfrågan finns i USA och andra utvecklade länder kommer det att finnas karteller. Innan vi försöker rädda världen från narkotikahandlare borde vi städa i vårt eget hus.

Minns opiumkrigen, som det brittiska imperiet utkämpade mot Kina. Fram till omkring 1820 var Kina världens starkaste ekonomi. Från slutet av 1700-talet exporterade briter enorma mängder opium till Kina, gjorde miljontals människor till missbrukare och orsakade enorm skada. När kejsaren försökte stoppa handeln svarade västmakterna med krig, och kort därefter hade Kinas ekonomi halverats.

Men det intressanta här är hur interventionen legitimerades. Frihandel utmålades som civilisationens grund, och förbudet mot opium som barbari. Man frestas att föreställa sig motsvarande situation i dag: Mexiko och Colombia som försvarar sina karteller och förklarar krig mot USA för att landet betar sig ociviliserat genom att hindra fri opiumhandel.

Rysslands reaktion förtjänar ett särskilt omnämnande. Moskva kallade gripandet av Maduro och hans fru utgör ett ”oacceptabelt brott mot en självständig stats suveränitet, vars respekt är en grundläggande princip i internationell rätt”. Man betonade också vikten av att förhindra

eskalering och fokusera på dialog, samt att Venezuela måste garanteras rätten att bestämma över sitt eget öde utan inblandning utifrån. Ja, men gäller inte exakt samma sak Ukraina?

Den mest koncentrerade beskrivningen av vad som sker gavs av Julian Borger i *The Guardian*:

Det påskyndar glidningen från en mestadels regelbaserad värld till en värld av konkurrerande intressesfärer, avgjorda av militär styrka och viljan att använda den. David Rothkopf kallade det ”putiniseringen av USA:s utrikespolitik”. Ryska kommentatorer har ofta hävdade att Latinamerika ligger inom USA:s intressesfär på samma sätt som Ukraina låg i den ryska skuggan. Vladimir Putin ser på stora delar av Östeuropa på samma sätt. Xi Jinping kommer att dra sina egna slutsatser.¹

Slutsatsen om Taiwan är förstas given.

En annan ironi är att Trump exploderade i vrede när han hörde att Ukraina skulle ha försökt förstöra en av Putins bostäder, en uppgift som till och med CIA förnekade.² Nu har han själv gjort något liknande mot Venezuela, men i långt större skala. Är det ett uttryck för råstyrka? Eller snarare på svaghet, som redan blivit tydlig i hans ovilja att sätta verklig press på Ryssland?

Jag hyser inga illusioner om Maduros regim. Sannolikt är åtminstone vissa anklagelser om inblandning i narkotikahandel sanna. Han personifierar dessutom det totala misslyckandet för den ”bolivarianska revolutionen”, som förtryckte både den liberala oppositionen och all genuin vänsterkritik, och därmed även skadade socialismens namn världen över.

Det finns inget ”men” här, inget tillägg i stil med att ”Maduros Venezuela trots allt var ett försök till socialistisk revolution”. Vänsterns främsta uppgift är inte att fördöma Trumps förutsägbara brott, utan att analysera varför den bolivarianska revolutionen gick så katastrofalt fel.

Likväl måste kidnappningen av Maduro och hans fru fördömas utan förbehåll. Den återkallar det västerländska kolonialväldets mörkaste förflutna, och förvärrar förolämpningen genom att göra det i demokratins namn. För att parafrasera Stalin för hundrade gången bör man undvika varje relativisering: svaret på frågan ”vem är värst, Trump eller Maduro?” är att båda är värst.

Minns Golda Meirs ord till Israels arabiska grannar: ”Vi kan förlåta er för att ni dödade våra söner. Men vi kommer aldrig att förlåta er för att ni tvingade oss att döda era.” Owen Jones har påpekat att dessa ord är ”nedklottrade på ruinerna av Lifta, en palestinsk by vars invånare med våld drevs bort av sionistiska paramilitärer under Nakba 1948”.

Denna hycklande formulering lägger skulden för våra brott på våra offer. Men dagens politiska brottslingar går ännu längre. Netanyahu skulle aldrig säga något liknande om palestinierna, och Trump kommer aldrig att säga något liknande om Venezuela. De begår sina brott öppet, skrytsamt och med njutning.

Ändå frestas jag att parafrasera Golda Meir: jag kanske kan förlåta Trump för kidnappningen av Maduro, men jag kommer aldrig att förlåta honom för att han tvingar oss att inta en hållning som kan uppfattas som sympati med Maduro.

Konflikten mellan Trumps USA och Maduros Venezuela är helt enkelt en falsk konflikt – en konflikt som fördunklar varje genuint vänsterperspektiv.

¹ [The ‘Putinization’ of US foreign policy has arrived in Venezuela](#) (*The Guardian* 3/1)

² [CIA assesses Ukraine was not targeting a Putin residence](#) (*CNN*)

Lästips

Michael Pröbsting: [Trumps nya Nationella säkerhetsstrategi - USA-imperialismens plan på en multipolär värld](#) (januari 2026)

Artikelsamling: [USA, Europa och kriget i Ukraina](#) (december 2025)

Artikelsamling: [USA, Europa och Latinamerika](#)

Artikelsamling: [Trump på krigsstigen: Venezuela](#) (januari 2026)

Andriy Movchan: [Rysslands fixa idé](#)